

ଇମେଲ / SMS / କଲ୍ ଦ୍ଵାରା ଆପଣଙ୍କୁ ଟଙ୍କା ପ୍ରତିଶୁଦ୍ଧି ଦେଲେ ପ୍ରତାଡ଼ିତ ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ ।

ଇ-ମେଲ, SMS, ଫୋନ୍ କଲରୁ ସାବଧାନ ରୁହନ୍ତୁ

ଆରବିଆଇ ଦ୍ଵାରା ସତର୍କ କରାଯାଇଛି

- ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କ ପାଇଁ ଆରବିଆଇ କୌଣସି ଖାତା ରଖେ ନାହିଁ ।
- ଆରବିଆଇ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଛଦ୍ମନାମ ନାମରୁ ସାବଧାନ ରୁହନ୍ତୁ ।
- ଆରବିଆଇରୁ କେହି ବିଦେଶରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ଲଟେରୀ ଜିଡିବା / ପାଣି ବିଷୟରେ ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକନ୍ତି ନାହିଁ ।
- ଲଟେରୀ ପାଣି ଇତ୍ୟାଦି ପୁରସ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଆରବିଆଇ କୌଣସି ଇମେଲ ପଠାଏ ନାହିଁ
- ଲଟେରୀ ଜିଡିବା କିମ୍ବା ବିଦେଶରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ପାଣିର କାଳ୍ପନିକ ଅଫର ବିଷୟରେ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଆରବିଆଇ କୌଣସି SMS ଚିଠି କିମ୍ବା ଇମେଲ ପଠାଏ ନାହିଁ ।
- ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଫ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ର ଏକମାତ୍ର ସରକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ଷ୍ଟେସିଆଲର୍ ହେଉଛି (<https://www.rbi.org.in/> କିମ୍ବା <https://rbi.org.in/>) ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସତର୍କ ରହିବାକୁ ମଧ୍ୟ ପରାମର୍ଶ ଦିଆ ଯାଉଅଛି କି ନକଲି ଷ୍ଟେସିଆଲର୍ ଦ୍ଵାରା 'ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ', 'ଆରବିଆଇ' ଇତ୍ୟାଦି ଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନକଲି ଲୋଗୋ ରେ ବିଭ୍ରାନ୍ତ ନ ହୁଅନ୍ତୁ ।
- ଏହିପରି ଠକେଇ ବିଷୟରେ ତୁରନ୍ତ ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ୍ କିମ୍ବା ସାଇବର ଅପରାଧ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କୁ ଜଣାନ୍ତୁ ।
- ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ପରିଚାଳନା ଅଧିନିୟମ, 1999 ଅନୁଯାୟୀ ଲଟେରୀ / ପୁରସ୍କାରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ପାଇଁ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ନିଷିଦ୍ଧ ।
- ଆରବିଆଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କ / କମ୍ପାନୀ / ଟ୍ରଷ୍ଟର ଆକାଉଣ୍ଟ ରଖେ ନାହିଁ କିମ୍ବା ବିଚରଣ ପାଇଁ ବିଦେଶୀ ପାଣି ରଖେ ନାହିଁ ।
- ଆରବିଆଇ ବିଦେଶରୁ ପାଣି ପ୍ରାପ୍ତ ଏବଂ ପ୍ରମାଣ କରୁଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।
- ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଚାକିରି ପାଇଁ ଆପଣ ତୁରନ୍ତ ଏହିପରି ଅଫରଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ / ସାଇବର କ୍ରାଇମ୍ ସେଲ୍ କୁ ଜଣାଇପାରିବେ ।
- ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଆପଣଙ୍କର ବ୍ୟାଙ୍କ ଆକାଉଣ୍ଟ ଚଳାଇବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ! ନଗଦ ଅଫର ବଦଳରେ ଆପଣଙ୍କ ଖାତା ର ବିବରଣୀ ଜଣେଇବାକୁ ରାଜି ହୁଅନ୍ତୁ ନାହିଁ !!

ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସଚେତନ କରିବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ କିଛି କରୁଛି କି?

- ଏହି ଭଳି ଠକାମୀ ବିରୁଦ୍ଧ ରେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ବ୍ୟାଙ୍କ ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କୁ ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ବିଷୟରେ ସଚେତନ କରାଇ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ AP (DIR series) ଜାରି କରିଛି ଯାହାର ସର୍ବଶେଷ କ୍ରମ ହେଉଛି A.P. (DIR Series) CIRCULAR NO 54 ଦିନାଙ୍କ 26 ମଇ 2010.
- ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଏପରି କାଳ୍ପନିକ ଅଫରରୁ ସତର୍କ କରାଇବା ପାଇଁ ଆରବିଆଇ ପ୍ରେସ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଜାରି କରିଛି ଯାହା ଏହାର ଷ୍ଟେସିଆଲର୍ www.rbi.org.in ରେ ଏକ ସ୍ଥାନୀୟ ପ୍ରତୀକ ଭାବରେ ଉପଲବ୍ଧ ।
- ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସହ ସମ୍ବନ୍ଧ ରକ୍ଷା କରି ଜାଗୋ ଗ୍ରାହକ୍ ଜାଗୋ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଅଧୀନରେ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ ଏବଂ ପ୍ରିଣ୍ଟ୍ ମିଡିଆରେ ଏହା ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ପ୍ରଚାର କରିଛି ।
- ସ୍ଥାନୀୟ ଲୋକଙ୍କୁ ପୋଲିସ୍ ନିକଟରେ ଅଭିଯୋଗ ଦାଖଲ କରିବାକୁ ଏପରି ଜାଲିଆତି ଅଫର ବିଷୟରେ ସୂଚନାକରଣ ପାଇଁ ଆମ ପାଖକୁ ଆସୁଥିବା ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଆମେ ପରାମର୍ଶ ଦେଉଛୁ ।

ଆରବିଆଇ ଏଭଳି ଅପରାଧର ଡବ୍‌ଡବ୍‌ କରୁଛି କି?

- ଅପରାଧୀଙ୍କୁ ଖୋଜିବା ଏବଂ ଚାକିରି ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର କୌଣସି ଅନୁସନ୍ଧାନ କ୍ଷମତା ନାହିଁ ।
- FEMA, 1999 ଅଧୀନରେ ଅନୁସନ୍ଧାନକାରୀ ସଂସ୍ଥା ହେଉଛି ଏନଫୋର୍ସମେଣ୍ଟ୍ ।
- ଠକେଇର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ୍ ନିକଟରେ ପହଞ୍ଚିବା ଉଚିତ୍ । ଏପରି ଠକମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ ଅଧିକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏପରି ଠକେଇ ଘଟିବ ନାହିଁ ବୋଲି ନିଶ୍ଚିତ କରାଇବା ଉଚିତ୍ ।

ଏପରି ନକଲି ଅଫର ଗ୍ରହଣ ଆସିଲେ ମୁଁ କ'ଣ କରିବି?

- ଆପଣ ଏହିପରି ଯୋଗାଯୋଗକୁ ଅଣଦେଖା କରିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଏହିପରି ଯୋଜନାରେ ଭାଗ ନେବାକୁ କୌଣସି ଟଙ୍କା ଦେବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।
- ଅଭିଯୋଗ ପଞ୍ଜିକରଣ କରିବାକୁ ଦୟାକରି ସ୍ଥାନୀୟ ପୋଲିସ / ସାଇବର କ୍ରାଇମ ସେଲ / ସ୍ଥାନୀୟ ଅର୍ଥନୈତିକ ଅପରାଧ ଡିଭିଜନ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତୁ ।
- ପ୍ରାୟ କାଳ୍ପନିକ ଅଫରଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ କୌଣସି ସନ୍ଦେହ ହେଲେ, ଜନସାଧାରଣ ସ୍ୱସ୍ତୀକରଣ ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ଖେତ୍ରସାଇଟକୁ ରେଫର କରିପାରିବେ ।

ଲଟେରୀରେ ଭାଗ ନେବା ପାଇଁ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା ଫେମା ଅଧୀନରେ ନିଷେଧ !!!

ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଠକିବା ପାଇଁ ଠକମାନଙ୍କ ମୋଡସ୍ ଅପରେଣ୍ଡି ।

- କାଳ୍ପନିକ ଅଫରଗୁଡ଼ିକ ଲଟେରୀ ଜିତିବା / ବିଦେଶରୁ ବିଦେଶୀ ମୁଦ୍ରାରେ ଶସ୍ତା ପାଣ୍ଠି ପଠାଇବା / ନିଯୁକ୍ତି ଅଫର / ଛାତ୍ରବୃତ୍ତି ଅଫର / ଚାକିରି ଅଫର / ଇମିଗ୍ରେସନ ଭିସା / ଖ୍ୟାତିସମ୍ପନ୍ନ ବିଦେଶୀ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକରେ ଆଡମିଶନ ଇତ୍ୟାଦି ସହିତ ଜଡ଼ିତ ହୋଇପାରେ ।
- ସେଗୁଡ଼ିକ ସାଧାରଣତଃ ଟିଠି, ଇ-ମେଲ, ମୋବାଇଲ୍ ଫୋନ୍, ଏସ୍‌ଏମ୍‌ଏସ୍ ଇତ୍ୟାଦି ମାଧ୍ୟମରେ ତିଆରି କରାଯାଇଥାଏ । >ବେଳେବେଳେ ଠକମାନେ ପ୍ରମାଣପତ୍ର, ଟିଠି, ସର୍କୁଲାର ଇତ୍ୟାଦି ପ୍ରଦାନ କରନ୍ତି, ଯାହା ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଏହା ଭାରତୀୟ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପଠାଯାଇଛି ଏବଂ ଦସ୍ତଖତ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇ ଅଛି । ଉକ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀମାନଙ୍କ ପରି ପ୍ରକୃତ ରୂପେ ଦେଖାଇବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରା ଯାଇଥାଏ ।
- ଠକମାନେ ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ଏବଂ / କିମ୍ବା କାଳ୍ପନିକ ଇ-ମେଲ ଆଇଡି ସହିତ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ବରିଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ଭାବରେ ଛଦ୍ମନାମ ଧରି ଲୋକଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବିଶ୍ୱାସ ଯୋଗାଇ ଥାନ୍ତି ।
- ଠକମାନେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରେ, ଯେପରି ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ଫି / କାରବାର ଶୁଳ୍କ / ଟିକସ କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ଚାର୍ଜ / ରୁପାନ୍ତର ଦେୟ, କ୍ଲିୟରାନ୍ସ ଫି ଇତ୍ୟାଦି ଦେଖାଇ ନିରାହ ଲୋକଙ୍କୁ ଠାରୁ ଟଙ୍କା ହରଣ କରନ୍ତି ।
- ଏହି ଠକେଇର ଶିକାର ହୋଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ ଏହି ରାଶି ଭାରତର ବିଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା କରିବାକୁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତାଇ ଥାଆନ୍ତି ।
- ଥରେ ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ରାଶି ଜମା ହୋଇଗଲେ, ଆକାଉଣ୍ଟରୁ ତୁରନ୍ତ ଟଙ୍କା ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଏ ଏବଂ ଅଧିକ ପରିମାଣର ରାଶି ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ନୂତନ ଦାବି କାରବାର ଚ୍ୟାକ୍ସ, ପଞ୍ଜୀକରଣ ଟଙ୍କା ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ ଅନୁସରଣ ହୁଏ ।

ଏହି ଅଫରଗୁଡ଼ିକ କାଳ୍ପନିକ କି? କାହିଁକି?

ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟବଶତଃ, ଏହି ଅଫରଗୁଡ଼ିକ ବିଷୟରେ ସବୁକିଛି କାଳ୍ପନିକ ଅଟେ ଯାହା ସମ୍ଭାବ୍ୟ ପୀଡ଼ିତଙ୍କୁ ଫୋନରେ କଲ୍ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ବ୍ୟବହୃତ ଇମେଲ୍ ID ରୁ ତଥା ନିଜେ ମଧ୍ୟ ଅଫର୍ କରିଥାନ୍ତି ।

- କିଛି କଲର୍ କିମ୍ବା ମେଲର୍ କହନ୍ତି ଯେ ଏହି ଟଙ୍କା ଆରବିଆରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ / କମ୍ପାନୀ / ଗ୍ରନ୍ଥ ନାମରେ ଏକ ଆକାଉଣ୍ଟରେ ରଖାଯାଇଛି ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ପତରାଯାଇଥିବା ରାଶି ଜମା ହେବ ସେତେବେଳେ ଆରବିଆଇ ଏହି ପାଣ୍ଠି ବିତରଣ କରିବ ।
- ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ବିତରଣ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ / କମ୍ପାନୀ / ଗ୍ରନ୍ଥ ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ କୌଣସି ଖାତା ବନ୍ଦାୟ ରଖେ ନାହିଁ ।
- ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କରେ ଟଙ୍କା ଜମା କରିବା ପାଇଁ ଆରବିଆଇ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଖାତା ଖୋଲିବ ନାହିଁ ।
- ଅଧିକତଃ, ଆରବିଆଇ ଏହି ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଟଙ୍କା ଧାରଣ କରୁଥିବା ପ୍ରମାଣପତ୍ର କିମ୍ବା ରସିଦ୍ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରେ ନାହିଁ ।
- ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଏଭଳି ବିତରଣ ପାଇଁ ଏହାର କୌଣସି ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦିଏ ନାହିଁ ।

ଯଦି ମୁଁ ଏହି ଯୋଜନା / ଅଫରରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ କରେ ତେବେ ମୁଁ ମୋର ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ପାଇବି କି?

- ଆକାଉଣ୍ଟରେ ଜମା ହୋଇଥିବା ଟଙ୍କା ଜମା ହେବା ପରେ ପ୍ରାୟ ତୁରନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଇଥାଏ । ତେଣୁ ସ୍ୱଭାବିକ ଭାବରେ ଟଙ୍କା ଚାଲିଯାଏ, କିନ୍ତୁ ସବୁଠାରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ କଥା ହେଉଛି, ଆପଣ ଏହା କରି ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ପରିଚାଳନା ଆଇନ, 1999 ର ନିୟମାବଳୀକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିବେ ।
- ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ପରିଚାଳନା ଅଧିନିୟମ, 1999 ଅନୁଯାୟୀ ଫ୍ରେମ୍ ହୋଇଥିବା ଆକାଉଣ୍ଟ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ, ଲଟେରୀ ସ୍କିମ୍ କିମ୍ବା ସ୍କିମ୍ ପରି ଲଟେରୀରେ ଅଂଶଗ୍ରହଣ ଦିଗରେ ଯେ କୌଣସି ରୂପରେ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା, ପୁରସ୍କାର ନାମ / ପୁରସ୍କାର ପାଇବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଇତ୍ୟାଦି, ନିଷିଦ୍ଧ ।
- ସେହି ଅନୁଯାୟୀ, ବୈଦେଶିକ ବିନିମୟ ପରିଚାଳନା ଅଧିନିୟମ, 1999 ର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଭାରତ ବାହାରେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ / ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ଏହି ଦେୟ ସଂଗ୍ରହ ତଥା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବା ପାଇଁ ଭାରତରେ ରହୁଥିବା ଯେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବିରୋଧରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଏହି ଠକେଇକୁ ନେଇ ଆରବିଆଇ କାହିଁକି ଚିତ୍ତିତ?

- ଅନେକ ଲୋକ ଶସ୍ତା ପାଣ୍ଠିର ଏପରି କାଳ୍ପନିକ ଅଫରର ଶିକାର ହୋଇଛନ୍ତି ଏବଂ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ହରାଇଛନ୍ତି ।
- ଅଧିକତଃ, ଏହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପାଇଁ ଭାରତ ବାହାରେ ଟଙ୍କା ପଠାଇବା FEMA, 1999 ର ନିୟମ ବିରୁଦ୍ଧ ଅଟେ ।
- ନକଲି ଆରବିଆଇ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର / ଚିଠି ଇତ୍ୟାଦି ଆର୍ବିଆଇ ଦସ୍ତାବେଜ ଉପରେ ତିଆରି ହୁଏ ଏବଂ ଏହାର ଉଚ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହସ୍ତାକ୍ଷରିତ ହୋଇଥାଏ । ଯଦିଓ ପାଣ୍ଠି ବିତରଣ ପାଇଁ ଆରବିଆଇ ବ୍ୟକ୍ତିଗଣ/ କମ୍ପାନୀ / ଟ୍ରଷ୍ଟ ଇତ୍ୟାଦି ନାମରେ କୌଣସି ଖାତା ବଜାୟ ରଖେନାହିଁ ।
- ଏଥି ସହ ଠକମାନେ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କର ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଛଦ୍ମନାମ ନିଅନ୍ତି ଏବଂ ଟେଲିଫୋନ୍ ନମ୍ବର ତଥା ନକଲି ଇମେଲ୍ ଆଇଡି ଦେଇ ଫୋନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପୀଡ଼ିତ ଲୋକ ସହ ଯୋଗାଯୋଗ କରନ୍ତି ।
- ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ଆକର୍ଷିତ କରିବା ପାଇଁ ରିଜର୍ଭ ବ୍ୟାଙ୍କ ଖେବସାଇଟକୁ ନକଲି କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥାଏ ।